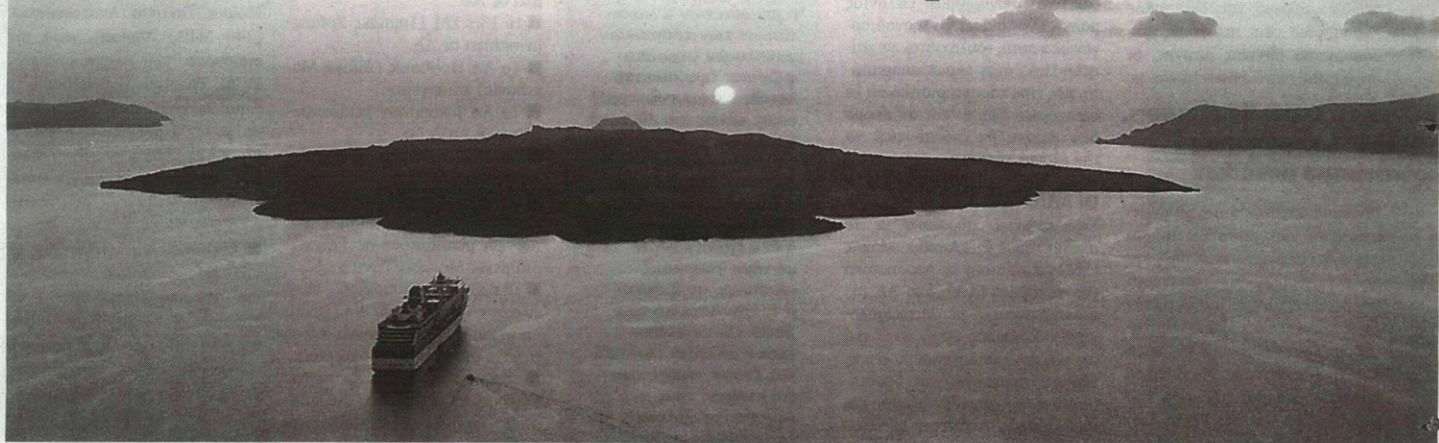

Ο «γίγαντας» της Σαντορίνης ξαναζωντάνεψε και ομάδες επιστημόνων τον επιτηρούν

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΤΗΝ «ΑΝΑΣΣΑ» ΤΟΥ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟΥ

Η περιοχή της Καλντέρας, στην επιφάνεια και στον βυθό της οποίας έχουν τοποθετηθεί ειδικά όργανα παρακολούθησης της ηφαιστειακής δραστηριότητας.

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΚΗΠΟΥΡΟΥ**
newspaper@parapolitika.gr

Το νησί που αναδύθηκε από τα βάθη της θάλασσας, που έδωσε τη δεύτερη σε μέγεθος ηφαιστειακή έκρηξη σε όλο τον κόσμο το 1640 π.Χ. και που διεκδικεί την «πατρότητα» της χαμένης Ατλαντίδας σήμερα είναι εξοπλισμένο σαν «αστακός». Επιστημονικές ομάδες, ξένες και ελληνικές, δεκάδες μηχανήματα 24ωρης παρακολούθησης, GPS και δορυφόροι ελέγχουν σε καθημερινή βάση τον «ηφαιστειακό γίγαντα», που, όπως δείχνουν τα στοιχεία και οι μελέτες, έχει ξαναζωντανέψει εδώ και δύο χρόνια. Ολα ξεκίνησαν στις αρχές του

120 σεισμοί τον Ιανουάριο και μάζα μάγματος ίση με πέντε γήπεδα ποδοσφαίρου προκάλεσαν σοβαρές ανησυχίες

2011, όταν οι επιστήμονες άρχισαν να παρατηρούν μια σειρά από φαινόμενα που μέρα με τη μέρα γίνονταν όλο και πιο έντονα. «Όλο το 2011 οι δείκτες μας έλεγαν ότι κάτι είχε αρχίσει και αυτό το κάτι ήταν αυξητικό. Η σεισμικότητα ανέβαινε μήνα με τον μήνα. Κάθε μέρα είχαμε δυο-τρεις σεισμούς.

Επίσης, παρατηρούσαμε μια διόγκωση της επιφάνειας της Σαντορίνης. Όλος ο κερσαίος χώρος διογκωνόταν, ενώ είχαμε και μια αύξηση των γεωχημικών στοιχείων του ηφαιστίου, και συγκεκριμένα του διοξειδίου του άνθρακα και του υδρόθειου», εξηγεί στα «ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ» ο κ. Ευθύμιος Λέκκας, αντιπρόεδρος του Οργανισμού

Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας και της ειδικής επιστημονικής επιτροπής παρακολούθησης του ηφαιστίου της Σαντορίνης, η οποία συστάθηκε ακριβώς λόγω του κατεπείγοντος της κατάστασης. Τον περασμένο Ιανουάριο το φαινόμενο κορυφώθηκε, καθώς μέσα σε έναν μήνα σημειώθηκαν 120 σεισμοί, την ώρα που παρατηρήθηκε και μια σημαντική αύξηση του μάγματος κάτω από το ηφαιστείο. «Μια μάζα από μάγμα ίση με πέντε γήπεδα ποδοσφαίρου προωθήθηκε και σταθεροποιήθηκε στα 5 χιλιόμετρα από την επιφάνεια του ηφαιστίου. Δεν βγήκε έξω, αλλά, και να έβγαине, θα έβγαине βεβαίως το κορυφαίο τμήμα», τονίζει ο ίδιος. Αυτό το «ζωντανέμα» του ηφαιστίου ήταν και ο βασικός λόγος που ο ΟΑΣΠ ζήτησε με τον χαρακτήρα του κατεπείγοντος να τοποθετηθούν όργανα 24ωρης παρακολούθησης.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ. Δεκάδες είναι τα όργανα που έχουν τοποθετηθεί στην επιφάνεια του ηφαιστίου, αλλά και στον βυθό της Καλντέρας. Τα «ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ» παρουσιάζουν σήμερα κατ' αποκλειστικότητα τα μηχανήματα που έχουν εγκατασταθεί και καταγράφουν ακόμα και την «ανάσσα» του ηφαιστίου. «Στον βυθό γύρω από το ηφαιστείο έχουν ποντιστεί, σε συνεργασία με Γάλλους και Αμερικανούς ερευνητές, τρία υπερυψωμένα όργανα, τα οποία μετρούν τις κλίσεις του πυθμένα και τις πιέσεις που ασκούνται σε αυτόν. Με τη βοήθεια αυτών των οργάνων, μπορούμε να γνωρίζουμε όλες τις αλλαγές που σημειώνονται στον βυθό», εξηγεί ο κ. Λέκκας. Την ίδια στιγμή, μια σειρά από ψηφιακά όργανα συλλέγουν στοιχεία και καταγράφουν τις δραστηριότητες που παρατηρούνται στην επιφά-

«Ο ΚΟΣΜΟΣ ΕΔΩ ΕΙΝΑΙ ΗΡΕΜΟΣ»

Ηπια χαρακτηρίζει την κατάσταση αυτή τη στιγμή και ο κ. Γιώργος Χάλαρης, πρώην κοινοτάρχης της Οίας και αντιπρόεδρος του Ινστιτούτου Παρακολούθησης του ηφαιστίου. «Εδώ και καιρό το ηφαιστείο έχει ηρεμήσει, αλλά το πιο σημαντικό είναι ότι και ο κόσμος της Σαντορίνης είναι ήρεμος, γιατί επιτέλους ό,τι ακούει είναι από επίσημα χείλη και όχι από δεξιά και αριστερά», εξηγεί. Λένε πως το ηφαιστείο αποτελεί ευχή και κατάρτα για τη Σαντορίνη. Το σίγουρο είναι ότι χωρίς αυτό δεν θα υπήρχε ούτε το νησί, ούτε η μοναδική του φυσιογνωμία.

Ο αντιπρόεδρος του Ινστιτούτου Παρακολούθησης του ηφαιστίου, Γιώργος Χάλαρης.

νεια του ηφαιστίου, αλλά και κάτω από αυτήν. «Υπάρχει ένα δίκτυο 15 ψηφιακών σεισμογράφων, οι οποίοι είναι τοποθετημένοι σε διάφορα σημαντικά σημεία από γεωλογικά άποψη. Υπάρχουν εξειδικευμένα και ακριβείας GPS, που παρακολουθούν τις παραμορφώσεις και τις μετακινήσεις στην επιφάνεια του ηφαιστίου, θερμικές κάμερες που μετρούν τη διαφορά θερμοκρασίας στον κρατήρα όταν το μάγμα πλησιάζει στην επιφάνεια και όργανα που καταγράφουν τον χημισμό των αερίων και των υγρών αναβλυσμάτων, όπως είναι το διοξείδιο του άνθρακα και το υδρόθειο», προσθέτει ο καθηγητής Γεωλογίας.

Και μπορεί προς το παρόν το ενεργό ηφαιστείο να έχει ηρεμήσει, ωστόσο, σύμφωνα με τους υπολογισμούς των επιστημόνων και τα ρήγματα που υπάρχουν γύρω από τη Σαντορίνη, είναι πολύ πιθανό να ξεκινήσει, ανά πάσα στιγμή, μια διαδικασία ατμικής δραστηριότητας. «Το πιο πιθανό σενάριο είναι να αρχίσουν μικροσεισμοί και κάποια στιγμή να έχουμε ανόρθωση καπνών ή μικρή έξοδο λάβας. Αυτή η διαδικασία, με βάση επιστημονικούς υπολογισμούς, μπορεί να δώσει τοπικούς σεισμούς μέχρι 5,2 βαθμούς της κλίμακας Ρίχτερ. Τα 5,2 Ρίχτερ, όμως, τοπικά μπορεί να έχουν κάποιες επιπτώσεις στον δομημένο ιστό, σε κατασκευές, όπως επίσης να προκαλέσουν κατολισθήσεις στην Καλντέρα. Ακόμα, μπορεί να έχουμε κάποιο τσουνάμι, αλλά έχει υπολογιστεί ότι δεν θα είναι πάνω από 1 μέτρο», διευκρινίζει ο κ. Λέκκας και προσθέτει: «Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι πρόκειται για

ένα ενεργό ηφαιστείο. Πάντα μπορεί να ετοιμάζεται να δώσει κάτι πολύ μεγάλο. Είναι ένας ηφαιστειακός γίγαντας, που προς το παρόν κοιμάται».

ΟΙ ΕΚΡΗΞΕΙΣ. Μια σειρά από σεισμικές δονήσεις στις 28 Ιουλίου του 1925 προειδοποίησε τους κατοίκους πως το ηφαιστείο είχε ξυπνήσει. Η κυβέρνηση έστειλε μια ομάδα γεωλόγων να παρατηρήσει το φαινόμενο. Στις 11 Αυγούστου, ξηπιδόσαν

τέραστια συντριβάνια ατμού και νερού στην περιοχή Κόκκινα Νερά και εκτοξεύτηκε ηφαιστειακή τέφρα στον ουρανό, που έφτασε τα 3,3 χιλιόμετρα σε ύψος. Υστερα από μια περίοδο σουχιάς για

14 χρόνια, το ηφαιστείο ξυπνήσε και πάλι. Στις αρχές Μαΐου του 1939 διαπιστώθηκε ότι τα νερά στον μικρό κόλπο του Αγίου Γεωργίου με το παρεκκλήσι του άρχισαν να υπερθερμαίνονται και η ακτογραμμή να υποχωρεί.

Μια υποβρύχια έκρηξη άνοιξε διέξοδο για το νέο μάγμα και δημιούργησε έναν μικρό θόλο, τον οποίο οι ηφαιστειολόγοι βάφτισαν Τρίτωνα. Τον Αύγουστο του 1940 μεγάλες εκρήξεις στην κορυφή του νησιού εκτίναξαν το παλιό πέτρωμα του 1866 στον αέρα και άνοιξαν δύο μεγάλους κρατήρες, 50 μέτρα σε μήκος. Αυτοί είναι οι κρατήρες που οι επισκέπτες έρχονται να δουν σήμερα. Η πιο πρόσφατη έκρηξη ήταν εκείνη που συντάραξε τη Σαντορίνη στις 10 Ιανουαρίου του 1950 και η οποία ανατινάχνοντας το οξύ, πέτρινο πέτρωμα άνοιξε διέξοδο για το νέο μάγμα.

ΑΙΧΜΗ

Καυτή στις...
παράλιες και
στα έγκατά της
η Σαντορίνη